

Přeco zaso ma so wo tym řečec

W Chrósćicach je to nětikle tak: Hdyž je „gloria, credo, prefacija, pater noster“, stanu nimale wšitke žony, tola jenož tón a tamny muž, kaž samotna swěčka. To rěka, zo su žony potajkim cyle derje zrozumile, zo cyłu Božu mšu njesedziš. Mužam wšak to tak prawje do hlowy njeleže, chiba zo so jim stawac njecha, hačkuli snadź dawno wědza, zo je wěc dobra. Chwalobne je, zo črjódka muži, kotřiž stawaju, rosće. To je dobry postup, hdyž so wosadni prócuja, zo by so Boža mša hódnje swječila — a wěste wotměnjenje w klečenju, sedženju, staću po zmysle liturgije je znajmjeńša wonkowne znamjo toho prócowanja. To je jasne, zo to samo njedosaha, zo k dobrej Božej mši hišće wjele wjac sliša. Ale to je tak rjec přenja kročel.

Hladaj, jeli sy něhdže na hosćinu přeprošeny, zdrasćiš so rjany a prócuješ so wo najlěpšu wonkownu formu. Njesydnješ so hnydom za blido; stejo strowiš, při swjatočnym toasće abo připiću so dostojnje pozběhnješ. Njepřistojny by był, jeli njeby na zdwórliwosć džiwał. A na Božej mši? Njeje to tež hosćina, samo kralowska hosćina, řeč sej to přeco zas! Tež tu knježa wěste krute fórmu,

na př. wšitcy stanu, hdyž měšnik wozjewja dobre poselstwo Chrystusowe. Klečimy před Božej majestoscú při přezohnowanju. Sedžimy a sluchamy, hdyž so předuje atd. Krute fórmu.

„Gloria, credo, prefacija, pater noster“ su wěste wyšiny Božej mše, swjatočne pačerje, chwalbny spěw na Knjeza a hosćičela! Při tym sedžeć, na, njewěm, hač je to pěknje. Přemysl sej sam, što je lěpše! Hač maju naše žony za prašenja zdwórliwosće a rjanosće wjac začuća dyžli mužojo? („Wutroby“ maju wěsće wjac hač my mužojo. Ja to po sebi wěm, Redaktor.)

Wonkowna fóрма wjedže k prawemu nutřkownemu zmyslenju a nawopak: nutřkowne zmyslenje pyta sej dostojnu wonkownu fórmu. Jene bjez druhého chori. Dobry charakter bjez wonkownej fórmu přistojnosće a zdwórliwosće je kaž mlode holčo w starych drabach. Njeh pak nětko nihtó na mysličku njepřinďže, zo je wonkowna fóрма najwažniše: wona dyrbi pokazać, kajki nutřka sy. To plaći tež za Božu mšu. Zo so přistojnje dzeržiš, zo wonkownje mšu prawje sobu swječiš, je derje, ale wažniše je, zo sy z wutrobu při wol-

tarju, jenož potom ma woboje rjany zmysl.

Boža mša je něšto jara drohotne a swjate. My wšak so chětre zwučimy, a tež najswječiše bywa po času wšedne. Prócujemy so wo Božu mšu! Přeco zas wuruwamy z njeje nowe bohatstwa a rjanosće. Dajmy so wjesć wot tych, kotřiž móžeja a chce dža nam pomhać, zo bychmy Božu mšu dostojnje swječili a z njeje bohatši bywali. M. W. Chr.

Cyrkeј swj. Ansgara w Berlinje

Drježdžan popjelna srjeda

Běše njedzelu 2. małego rózka 1958, na swjedženju Swěčk Marije. Wječorne směrki padachu přez wokna; sedžachmy wšitcy swójbni hromadže wo jstwě. Džěci so wjele prašachu, a tuž jim powědach wo Drježdžanach. Dopomnich so na zrudne podawki a kónc mojeho přebywanja w tym měsće.

„Běch hižo wosme léto w Drježdžanach. Léta před wójnu běchu za nas holcy, kiž tam přebywachmy, woprawdze rjane. Bě nas tam šwarna črjódka Serbowkow. Zeznachmy so bórže po Božich službach při Dwórskiej cyrkwi a ze mnohimi serbskimi swójbami. Tak so tu nječujachmy wosamočene. Hdyž so léta 1939 wójna započa, poča so tež čas pohubjenšec.

Bórže po spočatku wójny pak dóstachmy při Dwórskiej cyrkwi mlodeho serbskeho kapłana. To běše zmužity a horliwy wojowar za Jězu Chrysta a našu katólsku wěru, knjez kaplan Alojs Andricki, na kotrehož matransku smjerc kóžde léto 3. februarja z modlitwami spominamy. My wšitcy, kiž smy jeho znali, wěmy, što smy my a wšón serbski katólski lud z nim zhubili.

Wón wěnowaše wšě swoje mocy tež za nas serbsku młodžinu. Z Božimi službami, přednoškami, rjanymi spěwami a hudžbu na farskich hodžinach zahorješe nas wšěch, a ličba mladostnych, kotřiž so na tych rjaných wječorkach schadzowachu, rosćeše z kóždym měsacom. Z hromadnymi wulětami zeznawachmy tež krasnu wokofinu Drježdžan. Zrědka je čłowjek tak nadarjeny, kaž bě k. kaplan Andricki; za krótki čas so wón do najčešich wěcow zaži, hač při zwučowanju lajskeho džiwadla, hač při spěwanju atd. Jako špórtowe bě wšěm hólcam z přikladom. Kaž akrobat w husto stwu na rukomaj překročil. Druhdy přepřuwa Lobjo spěšnje tam a sem, a to najradši přez žolmy nimó jědzacych parnikow.

Tak njebojazliwje kaž tu wustupowaše tež wšudže zjawnje jako katólski duchowny. A to něšto rěkaše w lětach njemdrych fašistow! Napominaše nas wob-

stajnje, zo bychmy stali krući we wěrje, tež hdy bychy přišli časy, zo bychy njesměli zjawnje Bože služby wotměwać. „Njebudže-li móžno“, wón rěčeše, „na zemi wopor Božej mše swječić, to pónđzemy něhdže pod zemju, kaž něhdy přeni křesćenjo w Romje do katakombow.“ Přeješe sej, zo móhi a směl přeco tam skutkować, hdžež je naša wěra přez přesčeharjow najbóle wohrožena. Tak we wěrje skrućeny stajnje powědaše, zo so njeboji mlody jako matrar wumřec.

Léta 1941 hižo jeho surowi njepřečeljo zajachu a njewinowateho do jastwa wotwedžechu. Mějachmy pak nadžiju, zo so bórže wróci. Za poľ léta wšak naša nadžija spadže. Připadnje bě jena z našeho wotrjada na hłownym dwórnišću widžała, kak bu wjac jatych w smužkatych woblekach do wagóna zawrjenych, a mjez nimi bě tež naš nawodnik mladžiny, kaplan Andricki. Wón ju spóznawši kiwny jej hišće poslednje božemje. Tale powěsć rozšěri so naraz mjeze wšej katólskej mladžinu Drježdžan. Wot toho časa čujachmy so cyle wosyroćeni.

(3. 2. 1943 Alojs Andricki w lěhlu Dachau pola Mníchowa na tyfus wumřec.)

Tak léta džěchu, a hišće traješe wójna, wójna surowiša léto wot léta a zrudniša. Na wšěch bitwiščach hinjechu wbozy wojacy. Nošachmy so ze starosću wo našich přiwuznych, ja wo swojeho bratra a wo swojeho nawoženju, nětčišeho mandželskeho, kotřiž běchu daloko po swěće rozbrojeni, tysacy kilometrow, na kupach Srědžozemskeho morja při Turkowskej atd.

Ale hižo počinaše so njekrasna wójna tež na nas žony, džěci, starcow a staruški měric. W druhich kónčinach našeho kraja bombardowcy hižo před dlěšim časom njesmilnje města a ludži ničachu. A tak tež pola nas w Drježdžanach spoča strašny čas njeměrných nocow. Dotal běchu nas cuze lěta dala jeno porědko wopytowaše.

(Wjace w 3. čisle)

tohodla trochu wočihnjemy, wostajimy so njetřebneje hary. Potom mi snadź zeschadźa, zo mam z někim dolhe njepečelstwo, zo moje swójbne žiwjenje njeje w rjedže, zo bych swojej džowce dawno měł chutne slowo rjec, zo wudawam přewjele za zabawy a luksus, zo wjele jěsć a pić mojej strowoće njetyje, kak mało časa sej bjeru za paćer a Božu mšu, kak mało dobrotow sym činił! Póštny čas je čas rozmyslenja, modlenja, čas nawróta a nakazanja. Hač so w tym času derje wuspowědaš?

Třeća wotmołwa. Na kóncu póstneho časa stoji pasión. Čerpjenje a smjerć našeho zbóžnika! „Štóž chce mój wučobnik być, wzmí swój kříž na so a scěhuj mje!“ A tu so my cyle

rozchadžamy; na Kalwariji wostanjemy sami, kotřiž Chrystusa woprwdže lubujemy. Chrystus sej tež tu nježada, zo by kóždy po slowje jeho scěhowal a na křížu z nim wumřel. K tomu běchu a budžeja wuzwoleni jenož jednotliwcy, rjekojo Božeje lubosće, matrarjo! Ale přihotowani mamy wšitcy być, zmysleni być kaž matrarjo. Wšelake su kříže, kiž Chrystus na nas kładže, jedným chorosće, druhim starosće, třecim dušine bolosće atd. Štóž njeje so zwučował, zadwěluje w rozsudnym wokomiku! Póštny čas je pasiónski čas! Spěwamy wšědnje bolosćiwy różowc, zo bychmy so zanurili do Chrystusoweho čerpjenja, zo bychmy nawukli myslić kaž Chrystus, zo bychmy ho-

towi byli z nim wumřec, jeli sej to žada!

Křescenje smy, budžemy žiwi kaž Chrystus, jako či, kotřiž smy jeno hosćo na zemi, ale ze swojimi myslimi hižo přebywamy w njebieskej domiznje! Bóh daj nam lěta wšěm žohnowany a plódný póst!

M. W. Chr.

Bohu budź džak, spěwajmy džak jeho mjenu!

*

Štožkuli žiwe je, Knjeza wšo chwal, Boha Knjeza wšo chwali. Ps. 150, 6

*

Džak a chwa:u Bohu spěwajće, haj chwalu spěwajće Bohu našemu! Ps. 147

Drježdžan popjelna srjeda

(Pokračowanje a kónce)

Ale wot lěta 1944 njebě ani jedyn džen abo jena nóc, zo njebychu hrózbne syreny zawułe a nas z měra abo ze spara storhnyše, a strachoćiwje a třepotajo smy stuchali hroznemu třelenju. Druhdy njetrajachu te nalěty a napady bombardowcow dołho, tak zo husto njebychmy do pincy šli, ale při džěle, haj samo we ložu wostachmy. Ja sej nihdy nječinjach přejara nuzno a běch tež zwjetša poslednja, kiž do pincy přińdžech. Za to pak mje husto swarjachu. Ja sej nječinjach přewulkeje starosće, ale myslach sej stajnje na Boha, kiž je Knjez nade wšěm, tež nad mojim žiwjenjom a nad mojej smjerću. Nošach stajnje swjaty różowc při sebi, a tak so dowěrjach Bohu a njebieskej maćeri.

Lěto 1944 bě so skoro minyło. Wjetši džěl mojich serbskich towarškow bě hižo jena po druhej Drježdžany wopuščila. Podachu so domoj na kraj, hdžež njehrožeše tajki strach wot bombardow. Tež našeho knjeza kapłana njemějachmy hižo dawno mjez sobu. Zrudny to adwent! Wójna bu dale surowša; ze wšěch kónčin zrudne powěsće přichadžachu. Na wšěch kóncach našeje domizny niči wójna zasakle njewinowate čłowjestwo; tysacy zhubja dom, statok, domiznu a čekaja podawši so na puć do njewěstosće. Ale hody, Božu nóc, zeschadźa nam škricka nadžije, zo nam nowe lěto přinjese měr a pokoj na zemi.

Napady na Drježdžany bywachu wšak hórše a hórše. Wulki różk so miny. Přibliži so 13. februar 1945, póstniska wutora.

Běch přistajena w jenym domje, w kotrymž wyše 20 holcow bydleše, kiž na wyše šule chodžachu. Starach so wo jich jědz a noclěh. Runje bě mój bratr wot domu z dowola přijěł a jědžeše zaso k swojej jednotce won. Ja jeho na dwórnišćo přewodžach; bě to niewšědnje rjany, čiči wječor. Předměsta a pobočne hasy běchu přepjelnjene z čekancami. Wšudže wołanje a hara; džěci plakaja. Što budže z nami, haj, što so z nami stanje? To Bóh w njebiesach wě! Štó je sej myslil, zo budže tutón rjany wječor za tysacy tych wobohich jich posledni? Ja móhla sama plakać. Ducej z dwórnišća přemyslowach, štož běch widžala. W bydlenju hišće wšelake maličkosće dočinih.

Poł na džesać wotbi. Nadobo zawuchu nad cyłym městom syreny. Běch w swojej stwićce. Njemějach so tež tón króć tak spěšnje do pincy. Poskach na třělanje, na buchanje bombardow. Njebě hišće jara zle, ale wokomiki pozdžišo naraz tajke sylne rozbuchnjenje, zo so cyle twarjenje zatřase. Wokno wuskoči a zleća dó jstwy, durje wotprasnychu, kamor so wotewrě, kur so wali dó jstwy. Wustróžena a na cyłym čěle třepotajo hrab-

ných póslišćo a mały kófer z najnužnišej potrebu, kotryž mějach přeco při durjach stej a chwatach nanajspěšnišo do pincy. Chěža so třaseše; wonka bě samy hrimot a rokot, zo wšě wokna a durje zdobom wulećachu. Wšitko bě posypane ze škleńcami, wapno wot scěnow padaše, murje so pukachu. W pincy žaloscenje a wołanje; tež tu stołk wětra durje a wokna wutorže. Wšitcy ležachmy na zemi w smjertnym straše; ja sej póslišćo wokoło hlowy zwich. Za chwilkú zwěrich sej na wokomik přez wutorhnjene wokno pohladać. Žalostny to napohlad! Hrózbna čerwjenosć wot tysac swětlych kulow, kiž na njebju stojachu a wšudže palace domy! Myslach na sudny džěł. Kóždy wokomik hrožeše so naša chěža sypnyć a nas wšitkich pohrjebać. Kóždy wokomik móžeše być naš posledni; strach zadušenja nas daješe, za wokomik móžeše bomba do pincy zrazyć a nas pak roztorhać, pak žiwych spalić. Myslach na nana a mać, kak budžetaj zrudnati, njebudžetaj mje tu hluboko pod rozpadankami móc nadeńć. Hišće njeje žanoho kónca teje hrozy; čas tu zdaše so nam njesměrnje dołhi.

Ponečim praskanje a wrjeskanje womjelkny. Wšitcy wodychnychmy. Bohudžak so nam nikomu ničo njesta. Jenó stróžele za smjertnym strachom tčachu nam wšěm we wšěch stawach. Za chwilkú dobychmy so zaso z pincy, wězo přez same rozpadanki. Kak dołho je tute surowe bombardowanje tralo, njewěm, ale zdaše so nam, zo njesmilnje dołho. Što tónle nječłowječný skutok za tón krótki čas naćini, njehodži so wopisać. Palace Drježdžany běchu morjo płomjeni, tysacy morwych ležachu na zemi a pod zemju, tysacy zranjenych žaloscěchu we čwělach. Ludžo, wulcy a mali, běhachu kaž naplóžená zwěrina sem a tam, zo bychy smjerći wučekli.

A što my? Naše twarjenje bě dospólnje zničene. Wostachmy nućeni blisko, zo bychmy ranjo wočakali.

Ale jako toho hubjenstwa a horja hišće njebyło dosć, to srědz nocy syreny hišće raz zaruchu, a my zalězechmy zaso do našeje pincy. A zaso wospjetowaše so hołk a hara, kajkuž běchmy hakle před hodžinami přežili. Znowa łuskachu rozbuchi bombardow, zo zemja ržeše a třepotaše. Zdaše so mi, zo ma so wšitko, štož bě so po přenim nalětu wuchowało, zničić. Běše tež tak. Někotře džěle Drježdžan, tak wokoło Dwórskeje cyrkwyje, njeběchu při přenim napadže třechene, ale po druhim hač na delnje murje spalene; Dwórska cyrkej, hačkuli sylnje rozbita, wšak poměrnje derje nóc přětra.

Po něhdže 20 minutach womjelkny ta helska hara.

Primasej Čěskosłowakskeje a arcybiskopej Prahi, msgr. Józefej Bera-nej, je S. Wótc k jeho 70. narodn'nam swoje najwutrobnije přeća pósłał.

Nowy štatny prezident Wenezuele (w južnej Americe) Betacourt chce poměry k Cyrkwi znova rjadować. Tak ma štat katolske šule bóle podpěrować, a tak rěkany patronat ma so wotstronić. Pod patronatom ma so winowatosć Swj. Stoła zrozumić, zo so do pomjenowanja nowych biskopow štata praša. Tež wo konkordat chce štat so prócować. — Konkordat je zrěčenje mjez štatom a S. Stołom wo prašenjach (abo prawach) mjez Cyrkwju a štatom, na příklad wo mjezach biskopstwow

(diecezow) a jich wobsadženju z biskopami, wo zakonitosći mandželstwa, wo šulach, wo štatnej pomocy za cyrkwine zaměry atd S'owo konkordat pochadža z laónskeho słowa „concordia“, to rěka přezjednosć.

Z wosadow

Z Chrósćic. 29. 1. 1959 woswjeći tu Koklic mać a wowka swoje 80. narodniny w poměrnej strowoće. Je wudowa hižo 13 lět. Z jeje mandželstwa wuńdže 10 dźěći. Staruška chodži skoro kóždy dzeń na swój ki-ješk so zepěrajo po nahlej hórce na

Bože služby. Njeh je Koklic wowka pod škitom s. Franciska, w kotrehož 3. rjadu wona je, a s. Hańže, kotre-jež mjeno nosy, w pokoju žiwa!

Z Lejna. 4. januarja woswjeći w kruhu svojich dźěći, bratra a při-wuznych Jakub Eiselt swoje 80. narodniny. Štó w Serbach njeby jeho znał? Jeho cyhelnja je přez dźesatki lět podawała a hišće podawa cyhele k twarej našich domow. Bóh spožž Eiseltec nanaj a dźědej strowotu, zo by hišće mnohe léta mjez svojimi lubymi přebywać móhl.

Z Prawoćic. 16. decembra 1958 wumřě tu Jakub Kašpor docpěwši 68 lět: zawostaji mandželsku. Z jeju mandželstwa wuńdžechu 4 dźěći; je-

Ale kelko zapusćenja bě přibyło, kelko tysac ludźi, wosebje z tych čekacych, so žiwych spali, kelko tysac so zrani!

My wostachmy w rozpadankach našeho domu, dokelž bě strašno čěkać.

Zaswita popjelna srjeda tajka, kajkejež Drježdžany do tohole dnja hišće nihdy poměle njeběchu. Jene z najrjeńšich městow swěta ležeše morwe w próše a popjele! Wšě hasy běchu z rozpadankami zasypane, zdźěla wjace metrov wysoko! Wopalene šatomy a elektriske grotty, wšitko bě překi a pódlu po hasach zmjetane. Spalenyh a wopalenyh bě wšudže wjele.

Na kemše njebě pomyslenja. My sej w rozwalinach měšk nudli namkachmy; te sej něhdže w pincy zwarichmy a z nimi so k snědanju maľko posylnichmy.

Potom pak chěće ze spaleneho města won! Z małym wozyčkom, na kotryž naše kofry składžechmy, podach so ze dwěmaj znatymaj na puć domoj. Přez palace hasy bédžachmy so z Drježdžan won, same wšě čorne a mazane wot čorneho kura, přetož po tej žalostnej nocy nasta sylny wichor a kur lečeše nam do wočow. Po hodžinach bludženja nadeńdžechmy w jěnym předměsće małe dwórnišćo, a wottam jědžechmy z čahom cyľu nóc do tak bliskeho Kamjenca. Z Kamjenca zdžělich domoj do Njebjelčic, zo bychy po mnje přijěli a něšto k jědži sobu přiwjezli; běch hlódna a tak přenapinana, zo mje nozje wjace dzeržeć njechastej.

Doma so jara zwjeselichu, hdyž mje strowu witachu, dokelž běchu wšitcy ludžo we Lužicy w nocy na popjelnu srjedu widželi a slyšeli čerwjenznu nad Drježdžanami a buchanja bombow. Tak staj tež nan a mać zady na zahrodze widžaloj, kak so niči město, w kotrymž přebywa jeju dźěćo. Kak je jimać bylo, to móžu hakle začuwać, hdy by bylo jene z mojich dźěći takim stracham wustajene a ja jom niebych pomhać móhla. Nanowa a maćerna starosć so hišće powjetši, hdyž so štwórtk powěsć rozšěri, zo su Drježdžany dospołnje zničene a žrědka jedyn čłowjek je so wuchował. Wšě naprašowanja běchu podarmo, z Drježdžanami njebě telefoniskeho zwiska.

Pjećo duchowni, kiž běchu přeni nalět přežili, buchu při druhim napadze přez bomby zmorjeni; wumřechu skutkuio w Božej winicy, hdyž wěriwym poslenje sakramenty wudžělachu a jich na puć do wěčnosće hotowachu.

Bě to kněz probst při Dwórskej cyrkwi, Wilhelm Beier; jeho nańdžechu hakle po dohlim pytanju 20 februarja w jenej pincy na stólcu sedžaceho, ze štólu wobleženeho; při jeho nohomaj běchu někotři morwi. Druhi bě P. Adeodatus Frankrone, wikar při Dwórskej cyrkwi; jeho wuslědžichu w jenej pincy z 34 morjenymi; pater Frankrone měješe hišće Najswjećiše při

sebi. Žadyn z tychle morwych njeměješe wonkownych ranow; wšěch bě wětrowy čišć zadusył.

Třeći bě k kapłan Jan Nerger. Wón dźěše po přenim nalěće wot Józefinskeho wustawa do Vitztumoweho lazareta z Božim synom, a po druhim napadze wjědžeše někotre Nazaretske sotry wot Sidonineho domu přez pľomjenite hasy a při tym so morwy zwjeze. Štwórtý, kněz Dr. Hopmann, wuchowa po přenim nalěće z palaceje so Dwórskej cyrkwe Najswjećiše a poda so ke mnohim wuměracym poslenje sakramenty wudželeć, a tam wosta zhubjeny. Posleni wopor bombow bě kněz Wincenc Krekeler, kapłan při cyrkwi swjateho Franca Xavera w Nowych Drježdžanach.

(Kněz Šoitank bě wot 1. měrcy 1944 za kapłana w Janowim měsće. Tam wotpali so fara, cyrkej so bohudžak njezapali; knjezej kapłanej wšak spali so wšo, štož na farje měješe.

Radworski farar, k. Józef Nowak, kotrehož běchu fašisća z Lužicy wuhnali, kapłanieše tehdy při Dwórskej cyrkwi; w tych dnach pak přebywaše w Radworju, a tak nam Bóh jeho zachowa. — Redaktorowy přistawk.)

Z cyrkwinskih twarow buchu pak zničene pak jara wobškodžene: Dwórska cyrkej w Starym měsće, cyrkej s. Franca Xavera w Nowym měsće, cyrkej s. Michała w Bjedrichowym měsće a cyrkej Józefinskeho wustawa.

Tež farske domy Stareho a Noweho města, Bjedrichoweho a Janoweho města (z chorownju) buchu rozbite, dale Nazaretski dom, dom Šěrych sotrow na Käuffer-skej hasy, Józefinski wustaw — chorownja a Kolpin-gownja.

Štyri towarški wostachu w Drježdžanach a spja tam něhdže pod rozpadankami. Su to: Škodžic Lena z Wotrowa, Holankec Herta a Hana z Klóštra, Hana Gławšec z Kukowa. Budž jim spopjelena zemja lochka!

Před wósm lětami běch do rianych Drježdžan přijěła, a na popjelnej srjedze léta 1945 (14. febr.) so takle roz-zohnowach z nimi, kiž njeběchu nětkole ničo chiba město hrozy a zahuby. Za jenu nóc so přeměnichu do pusciny abo skerje do njeprěwidžiteho pohrjebnišća“.

Hdyž tole dopowědach, bě hižo wječor. Dźěći, wšě šěsć, běchu jara čiche posluchali, a na jich wobličach widžach, kak so dziwachu tomu, što je mać přežila. Wjele wjace chychu slyšeć, ale bě čas k měru hić.

Wójna je surowa; tohodla prošmy stajnje Boha, zo njebychu naše dźěći tajke zrudne ničenje přežić triebali.

Kaž dźěći bě tež mój muž na mnje hnuty sluchał; tuž rjekny: „Maći, to by ty nawisac měla, zo bychy tež druzy někak zhonili, kajke njezbožo wójna je.“

Tuž sym to na wjace wječorach sciniła. Schowajće sej tute „póstne“ rozpominanje!

Mónika Dyrlichowa w N. W.